

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
ДМШ №1 ім. П. Майбороди

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор ДМШ №1
ім. П. Майбороди

Протокол №1
від 05 вересня 2022р.

_____ Є.Дудник
наказ № 26/1- Д
від 05 вересня 2022р.

**Освітня програма з музичного мистецтва
Полтавська дитяча музична школа №1 імені П. Майбороди
Полтавської міської ради
початкового (елементарного) підрівня ,
складена на основі типової навчальної програми
«Музичний інструмент фортепіано»**

Полтава
2022

ВСТУП

Навчальна програма з навчальної дисципліни **«Музичний інструмент фортепіано»** документ, що визначає загальний нормативний зміст, обсяг та результати навчання учнів початкової мистецької освіти елементарного підрівня музичного мистецького спрямування.

Навчальна програма встановлює мету, завдання навчальної дисципліни, перелік ключових компетентностей, рекомендовані форми організації освітнього процесу та види навчальних занять, форми і засоби поточного та підсумкового контролю, рекомендації щодо його проведення, а також критерії оцінювання рівня досягнення результатів навчання.

Опанування нормативного змісту навчальної програми дає можливість здобувачам освіти набути визначених освітньою програмою з музичного мистецтва (інструментальні класи, фортепіано) компетентностей у своєму повсякденному житті, а також продовжити навчання на наступному підрівні початкової мистецької освіти за фахом або спорідненим видом мистецтва.

Навчальна програма орієнтована на здобуття початкової музичної освіти елементарного підрівня в мистецьких школах (музичних школах або музичних відділеннях шкіл мистецтв), а також може бути використана іншими суб'єктами освітньої діяльності, які реалізують програми позашкільної освіти за мистецьким напрямком.

За потреби здобуття початкової мистецької освіти може відбуватися в очній, дистанційній або за екстернатною формами.

Нормативний зміст навчальної програми розрахований на дітей, які розпочинають навчання в 6-7 років (перший клас початкової загальноосвітньої школи), а також може бути реалізований у навчанні осіб старшого віку, які не мають початкових компетентностей, формування яких передбачено цією навчальною програмою. У разі навчання осіб, старших за 6-7 років, кількість

років навчання для опанування змісту навчальної програми може скорочуватись з урахуванням психофізичного розвитку учня/учениці, його/її можливостей, темпу опанування ним/нею нормативного змісту для досягнення результатів навчання, передбачених для четвертого року здобуття освіти на елементарному підрівні. У цьому випадку виклад передбаченого матеріалу ущільнюється шляхом відведення меншої кількості годин на той чи інший модуль програми.

Нормативний зміст навчання базується на традиціях та досвіді української, західноєвропейської та інших світових фортепіанних шкіл, враховує сучасні потреби особистості у творчому самовираженні, формуванні образного мислення та емоційно-естетичного досвіду, розвитку особистісного мистецького сприйняття дійсності, заохочення до самостійної музичної діяльності.

Мета навчальної програми – узагальнення та систематизація нормативного змісту навчання в логічній послідовності для досягнення учнем/ученицею визначених освітньою програмою нормативних результатів навчання шляхом застосування комплексу педагогічних методів, підходів та інструментів.

Перший рік навчання			
Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 1. Донотний період навчання та початок вивчення основ нотної грамоти.	Ознайомлення з інструментом (регістри, динамічні можливості, правила догляду).Формування уявлення про тривалості, метрична пульсація .Організація правильної посадки за інструментом, знайомство з клавіатурою. Підготовчі вправи для організації первинних ігрових рухів(non legato).Вивчення нот першої октави, підбір на слух простих мотивів.	—	Демонструє правильну посадку за інструментом, початково організований піаністичний апарат, орієнтується в регістрах, відтворює штрих non legato. Знає ,як доглядати за інструментом. Відтворює на інструменті графічне зображення нот першої октави.
Модуль 2. Продовження вивчення нотної грамоти. Формування сприйняття нотного тексту за принципом «бачу-чую-граю». Оволодіння первинними виконавськими навичками.	Продовження вивчення нотної грамоти(друга октава, басовий ключ, тривалості).Відтворення нотного запису на клавіатурі. Продовження роботи над організацією пластичного та вільного піаністичного апарату ,формування ігрових рухів та координації рухів рук та пальців. Застосування штриха non legato,ознайомлення з штрихами legato, staccato.Засвоєння початкових аппікатурних формул. Знайомство з правилами публічного виступу.	—	Відтворює графічне зображення нот на клавіатурі(грає по нотах).При виконанні вивчених творів демонструє початкове вміння координації рухів рук та пальців ,володіння різними штрихами. Дотримується правил публічного виступу.

<p>Навчальний модуль 3. Продовження ознайомлення з основами нотної грамоти (третя октава, велика октава, тривалості, паузи, ключові та випадкові знаки). Робота над звуковидобуванням та артикуляційними прийомами. Виконання творчих завдань.</p> <p>Навчальний модуль 4. Розвиток самостійності. Виконання творчих завдань. Культура публічного виступу.</p>	<p>Вивчення творів більшої складності. Розвиток навичок гри артикуляційного прийому legato, застосування різних штрихів у творах. Розширення аплікатурних позицій, навички гри інтервалів. Виконання творів з одночасною грою рук. Підбір на слух знайомих мотивів. Читання з листа на основі накопичених навичок.</p> <p>Вміння самостійно розібрати твір однією, або обома руками по черзі. Формування навичок запам'ятовування музичних творів. Культура публічного виступу. Виконання творів напам'ять (етюд та дві різнохарактерні п'єси).</p>	<p>—</p>	<p>Виконує твори з позачерговою та одночасною грою рук з використанням різних штрихів, володіє початковими аплікатурними формулами. Є уявлення про динамічні відтінки. Читає з листа прості мелодії, виконує прості мотиви на слух.</p> <p>Застосовує на практиці опановані штрихи, аплікатурні позиції, технічні навички, володіє динамікою. Демонструє культуру публічного виступу та сценічну витримку.</p>
<p>Всього годин у навчальному році</p>			

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

- демонструє розуміння культури публічного виступу;
- застосовує опановані штрихи та аплікатурні позиції;
- точно відтворює зміст музичних творів (ритм, темп, динаміку);
- виконує твори напам'ять.

Протягом навчального року учень опановує 20-25 різнохарактерних п'єс та етюдів.

Другий рік навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
<p>Навчальний модуль 5. Робота над піаністичною технікою та звуковидобуванням. Розвиток технічних можливостей. Інтонаційна виразність, слуховий контроль.</p>	<p>Повторення та коригування набутих навичок першого року навчання. Формування інтонаційної виразності, вдосконалення навичок звуковидобування. Вдосконалення виконання творів з комбінаціями штрихів Робота над розширенням технічних можливостей. .Гра творів із більш складними ритмічними формулами.</p>		<p>Відтворює твори з комбінаціями штрихів ,аплікатурних формул, розширених мелодичних ліній та фраз .Демонструє розуміння та грамотне виконання більш складних ритмічних формул.</p>
<p>Навчальний модуль 6. Твори з елементами поліфонії. Співвідношення сили звуку при виконанні мелодії та акомпанементу.</p>	<p>Вивчення мажорної гами в межах двох октав кожною рукою окремо; в протилежному русі двома руками від одного звуку(з симетричною аплікатурою).Вивчення творів з елементами підголоскової поліфонії. Гра творів з більш складними ритмічними формулами. Відтворення мелодії та акомпанементу з відповідним</p>		<p>Грає гама кожною рукою окремо у прямому русі, в протилежному – обома від одного звуку(вірна аплікатура, звертає увагу на підкладання першого пальця).Виконує твори з більш складними ритмічними формулами та елементами підголоскової поліфонії.</p>

<p>Навчальний модуль 7. Робота над піаністичною технікою. Використання педалі. Опанування творів, складніших за формою, фактурним викладом. Виконання творчих завдань.</p>	<p>співвідношенням сили звуку</p> <p>Продовження вивчення мажорної гами на дві октави. Гра тонічного тризвуку з оберненнями та коротких арпеджіо окремо кожною рукою. Вивчення етюдів на вдосконалення гри різними штрихами. Первинні навички використання прямої педалі. Знайомство з творами, більш складними за формою та фактурою(враховуюч и можливості учнів). Відтворення динамічних прийомів. Підбір на слух знайомих мелодій та пісень.</p> <p>Виконання музичних творів напам'ять. Вдосконалення навичок гри опанованих засобів музичної виразності(штрихи, динаміка, ритм, фразування, аплікатура).</p>		<p>Виконує вивчені гами, акорди, арпеджіо. Виконує етюди в межах вивченої програми. Демонструє первинні навички використання педалі. Відтворює динамічні прийоми. Підбирає на слух знайомі мелодії та пісні.</p> <p>Виконує музичні твори напам'ять. Демонструє відповідний технічний рівень. Застосовує вивчені види штрихів. Дотримується цілісності форми музичних творів, демонструє набуті навички звуковидобування, фразування, розуміє динамічний план.</p>
<p>Всього годин у навчальному році</p>			

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

- демонструє відповідний технічний рівень та навички звуковидобування ;
- застосовує вивчені види штрихів;
- точно відтворює динаміку музичних творів ,застосовує педаль;
- виконує твори напам'ять.

Протягом навчального року учень опановує : 2-4 етюди та вправи на різні види техніки, 1-2 твори з елементами поліфонії, 1 твір великої форми, 3-4 різнохарактерні п'єси.

Третій рік навчання			
Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Навчальний модуль 9. Робота над піаністичною технікою. Робота над гамами.	Продовження розвитку та накопичення ігрових рухів. Розвиток дрібної техніки з елементами акордової .Вивчення мажорної гами в прямому та протилежному русі обома руками на дві октави, акорди з трьох звуків ,короткі арпеджіо. Вивчення мінорної гами(три види) у прямому та протилежному русі, тризвуки з оберненнями, короткі арпеджіо. Вивчення хроматичної гами кожною рукою окремо. Тризвуки Т, S, Д.	—	Виконує етюди на різні види техніки. Грає мажорну і мінорну гаму обома руками на дві октави, тризвуки з оберненнями, тризвуки головних ступенів, короткі арпеджіо. Грає хроматичну гаму кожною рукою окремо .
Навчальний модуль 10. Робота над	Знайомство з творами, більш складними за фактурним викладом		При грі вивчених творів прагне до виразності фразування, вміє

<p>піаністичною технікою. Робота над поліфонічним твором.</p>	<p>.Вдосконалення виконання динамічних прийомів. Робота над виразним фразуванням та веденням мелодичної лінії. Робота над творами з елементами імітаційної поліфонії</p>		<p>слухати та вести мелодичну лінію.</p>
<p>Навчальний модуль 11. Робота над піаністичною технікою. Педалізація. Твір великої форми . Відтворення характеру та художнього образу музичного твору.</p>	<p>Робота у творах із складнішим фактурним викладом над веденням розширених мелодичних ліній. Вивчення твору великої форми(сонатина або варіації).Вправи для опанування навичок використання педалі(пряма та запізнююча педаль). Навички виконання елементів дрібної техніки, мелізмів. Використання функцій T, S, D при підборі акомпанементу</p>		<p>При виконанні творів з більш складнішим фактурним викладом веде розширену мелодійну лінію. Розуміє будову та особливості виконання творів великої форми. Використовує педаль доречно стилю та характеру твору, який виконує. Використовує функції головних ступенів при підборі акомпанементу. Читає з листа твори рівня складності першого року навчання.</p>
<p>Навчальний модуль 12. Втілення різноманітних художніх образів у музичних творах із складнішим фактурним викладом та формою. Збільшення темпу виконання технічних завдань.</p>	<p>Поступове збільшення темпу при виконанні технічних завдань. Опанування твору великої форми. Вивчення різнохарактерних п'єс із розширеною інтонаційною складовою. Вдосконалення навичок педалізації. Відтворення музичних творів напам'ять.</p>		<p>Виконує технічні завдання в більш швидкому темпі. При виконанні творів напам'ять відтворює розширену інтонаційну складову, розкриває характер кожного твору, розуміє форму та фактуру.</p>
<p>Всього годин у навчальному році</p>			

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

демонструє достатньо високий темп при виконанні технічних творів;

застосовує педаль;

точно відтворює інтонаційну складову, форму, фактуру;

виконує програму напам'ять, з певним артистизмом.

Протягом навчального року учень опановує мажорні та мінорні гами в прямому та протилежному русі на дві октави; акорди з трьох звуків, короткі арпеджіо, хроматичну гаму; 2-4 етюди на різні види техніки, вправи; 1-2 поліфонічні твори, 1 твір великої форми, 3-4 різнохарактерні п'єси.

<i>Четвертий рік навчання</i>			
Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Навчальний модуль 13. Робота над піаністичною технікою. Виконання творчих завдань.	Мажорні та мінорні гами в прямому та протилежному русі двома руками на 4 октави; акорди по три звуки обома руками на чотири октави, короткі та довгі арпеджіо окремими руками; хроматична гама двома руками. Збільшення темпу виконання технічних завдань. Вивчення етюдів на різні види техніки. .Робота над вдосконаленням елементів дрібної техніки. Підбір на слух мелодій та українських народних пісень, створення власних мелодій. Підбір акомпанементу з використанням функцій T, S, D(у вигляді акордів або «альбертієвих басів».		Опановує мажорні та мінорні гами в прямому та протилежному русі на 4 октави, тонічні тризвуки та їх обернення, короткі та довгі арпеджіо окремими руками на 4 октави, хроматична гама обома руками. Вивчає етюди на різні види техніки, збільшує темп виконання. Підбирає на слух мелодії та українські народні пісні. Використовує функції головних ступенів ладу при підборі акомпанементу.

<p>Навчальний модуль 14. Робота над піаністичною технікою. Поліфонічний твір. Педалізація. Вивчення творів із складнішими виконавськими завданнями.</p>	<p>Вдосконалення культури звуковидобування: робота над грамотною побудовою музичної фрази при виконанні творів, виразністю фразування, визначення кульмінації(динамічної та смислової). Вивчення творів із складнішими виконавськими завданнями. Вивчення творів із ускладненою фактурою. Вдосконалення використання педалі. Робота з творами імітаційної поліфонії. Розвиток самостійності та ініціативності при вивченні нового твору.</p>		<p>Вдосконалює культуру звуковидобування, будує фрази, визначає кульмінації. Вивчає твори із складнішими виконавськими завданнями. Опановує ускладнену фактуру. Демонструє навички використання педалі. Виконує твори імітаційної поліфонії. Самостійно вивчає твір складності другого року навчання.</p>
<p>Навчальний модуль 15. Робота над піаністичною технікою. Застосування засобів музичної виразності для відтворення характеру та художнього образу музичного твору. Твір великої форми. Виконання творчих завдань.</p>	<p>Оволодіння початковими навичками інтерпретації та цілісного виконання вивченого твору. Вивчення твору великої форми(будова форми, тональний план, темп). Вивчення етюдів на різні види техніки. Вдосконалення навичок використання педалі. Вдосконалення навичок читання нотного тексту.</p>		<p>Володіє початковими навичками інтерпретації .Демонструє розуміння при виконанні творів великої форми, намагання цілісного виконання. Вивчає етюди на різні види техніки , збільшує темп при виконанні. Володіє основними прийомами педалізації. Демонструє навички читання нотного тексту.</p>
<p>Навчальний модуль 16. Робота над піаністичною технікою. Втілення різноманітних художніх образів у музичних творах різних форм.</p>	<p>Робота у вивчених творах над розкриттям художньо-образного змісту із застосуванням відповідних засобів музичної виразності. Вдосконалення виконавської техніки. Вдосконалення культури публічного виступу. Вивчення музичних творів напам'ять.</p>		<p>Володіє виконавською технікою(відповідно до індивідуальних можливостей). При відтворенні характеру та художнього образу музичного твору застосовує комплекс засобів музичної виразності. Володіє основними прийомами педалізації. На підсумковому контрольному заході виконує програму напам'ять.</p>
<p><i>РР</i></p>			
<p>Всього годин у навчальному році</p>			

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

демонструє володіння виконавською технікою (відповідно до індивідуальних можливостей);

застосовує комплекс засобів музичної виразності;

точно відтворює нотний текст;

володіє прийомами педалізації;

виконує програму напам'ять.

Протягом навчального року учень опановує:

мажорні та мінорні гами в прямому та протилежному русі двома руками на 4 октави;

акорди по три звуки, короткі та довгі арпеджіо окремими руками,

хроматичну гаму двома руками;

2-4 етюди та вправи на різні види техніки;

1-2 поліфонічні твори;

1-2 твори великої форми;

3-4 різнохарактерні п'єси.